

TEODOR MANEA

Drept penal. Partea specială

**Infrațiuni contra autorității, contra înfăptuirii justiției,
de corupție și de serviciu, de fals în înscrisuri,
contra siguranței circulației pe drumurile publice,
contra familiei**

Editura
Stamangiu
2024

CUPRINS

PARTEA I	1
Titlul V. Infrațiuni de corupție și de serviciu	1
Capitolul II. Infrațiuni de serviciu	1
Abuzul în serviciu	1
Neglijența în serviciu	100
Delapidarea	106
Purtarea abuzivă	138
PARTEA A II-A	157
Titlul V. Infrațiuni de corupție și de serviciu	157
Capitolul I. Infrațiuni de corupție	157
Luarea de mită	157
Darea de mită	215
Traficul de influență	238
Cumpărarea de influență	280
PARTEA A III-A	287
Titlul VI. Infrațiuni de fals	287
Capitolul III. Falsuri în înscrisuri	287
<i>Aspecte introductive</i>	287
Falsul material în înscrisuri oficiale	315
Falsul intelectual	327
Falsul în înscrisuri sub semnătură privată	339
Uzul de fals	355
Falsul în declarații	364
Falsul privind identitatea	378
PARTEA A IV-A	389
Titlul III. Infrațiuni privind autoritatea și frontiera de stat	389
Capitolul I. Infrațiuni contra autorității	389
Ultrajul	389
Uzurparea de calități oficiale	410
PARTEA A V-A	421
Titlul IV. Infrațiuni contra înfăptuirii justiției	421
Nedenunțarea	421
Omisiunea sesizării	442

Inducerea în eroare a organelor judiciare _____	455
Favorizarea făptuitorului _____	487
Tăinuirea _____	513
Obstrucționarea justiției _____	534
Influențarea declarațiilor _____	547
Mărturia mincinoasă _____	570
Ultrajul judiciar _____	599
Cercetarea abuzivă _____	603
Supunerea la rele tratamente _____	616
Represiunea nedreaptă _____	625
Asistența și reprezentarea neloială _____	633
Evadarea _____	640
Înlesnirea evadării _____	653
Nerespectarea hotărârilor judecătorești _____	663
Neexecutarea sancțiunilor penale _____	678
PARTEA A VI-A _____	689
Titlul VII. Infrațiuni contra siguranței publice _____	689
Capitolul II. Infrațiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice _____	689
<i>Noțiuni introductive _____</i>	689
Punerea în circulație sau conducerea unui vehicul neînmatriculat _____	697
Conducerea unui vehicul fără permis de conducere _____	711
Conducerea unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe _____	726
Consumul de alcool sau de alte substanțe psihoactive ulterior producerii unui accident de circulație _____	734
Refuzul sau sustragerea de la prelevarea de mostre biologice _____	741
Părăsirea locului accidentului ori modificarea sau ștergerea urmelor acestuia _____	750
PARTEA A VII-A _____	761
Titlul VIII. Infrațiuni care aduc atingere unor relații privind conviețuirea socială _____	761
Capitolul II. Infrațiuni contra familiei _____	761
Incestul _____	761
Abandonul de familie _____	767
Nerespectarea măsurilor privind încredințarea minorului _____	781
BIBLIOGRAFIE _____	791

DELAPIDAREA

Sediul materiei: art. 295 C.pen.

Articolul 295. Delapidarea. (1) *Însușirea, folosirea sau traficarea de către un funcționar public, în interesul său ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează se pedepsește cu închisoarea de la 2 la 7 ani și interzicerea exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică.*

(2) *Tentativa se pedepsește.*

I. Aspecte introductive

Delapidarea are o tradiție îndelungată în dreptul penal național fiind prezentă, sub diferite forme, încă de la primele legiuri în materie^[1].

În ultima variantă a Codului penal anterior infracțiunea se regăsea, într-o formă foarte asemănătoare celei actuale^[2], în titlul privind infracțiunile contra patrimoniului.

În Expunerea de motive a proiectului Codului penal se arată, relativ la această situație, că „delapidarea (...) a fost adusă acolo unde îi era locul, în grupul infracțiunilor de serviciu pentru că prin comiterea ei, se vatămă, mai întâi relația socială de serviciu și în secundar se afectează patrimoniul unei persoane juridice”^[3].

^[1] Spre exemplu, se prevedea la art. 140 C.pen. 1864 că, „(1) Ori-ce perceptor, ori-ce funcționar însărcinat cu percepțiune, ori-ce depozitar sau contabil public, care va fi deturnat sau sustras bani publici sau privați, sau efecte ținând loc de bani, sau acte, titluri și alte lucruri mișcătoare, cari se vor afla în mâinile lui, în puterea însărcinării sale, se va pedepsi cu maximul închisorei și cu interdicțiunea pe timp mărginit, dacă lucrurile deturnate sau sustrate vor fi de o valoare dela 1200 lei în sus.

(2) Dacă valorile sustrate sau deturnate sunt mai jos de 1200 lei, pedeapsa va fi închisoare dela un an până la doi.

În ambele aceste cazuri, condamnatul va pierde dreptul la pensiune și se va declara incapabil de a ocupa ori-ce funcțiune publică pe toată viața. Ori-ce judecător, administrator, funcționar sau ofițer public, care va fi stricat, desființat, sustras sau deturnat actele și titlurile al căror depozitar era, sau care i se încredinșaseră sau comunicaseră în virtutea funcțiunei sale, se va pedepsi cu maximul închisorei și cu interdicțiunea pe timp mărginit, se va declara și incapabil de a ocupa funcțiune publică pe toată viața, pierzând dreptul la pensiune.

(3) Ori-ce agenți sau însărcinați, ai guvernului ori ai depozitarilor publici, cari vor fi culpabili de aceleași sustracțiuni, vor fi supuși la aceeași pedeapsă”.

^[2] Articolul 215¹ – Delapidarea – „Însușirea, folosirea sau traficarea, de către un funcționar, în interesul sau ori pentru altul, de bani, valori sau alte bunuri pe care le gestionează sau le administrează, se pedepesc cu închisoare de la unu la 15 ani. (2) În cazul în care delapidarea a avut consecințe deosebit de grave, pedeapsa este închisoarea de la 10 la 20 de ani și interzicerea unor drepturi”.

^[3] A se vedea <http://www.cdep.ro/proiecte/2009/300/00/4/em304.pdf>. În continuare se arată aici și că „pedeapsa închisoriei prevăzută în proiect pentru delapidare este mai redusă decât cea existentă în norma de incriminare din Codul penal în vigoare, iar în plus se prevede aplicarea obligatorie a interzicerii exercitării dreptului de a ocupa o funcție publică, cu titlu de pedeapsă complementară”.

De altfel, această modificare, care reprezintă în fapt o revenire la modalitatea de reglementare din Codul penal de la 1936, a fost cerută insistent^[1] de doctrină^[2].

II. Obiectul juridic

Așa cum în mod judicios s-a arătat în doctrină, schimbarea titlului din partea specială în care se regăsește norma de incriminare „nu produce efecte doar în plan formal, ci ea aduce și mai multă limpezime vizavi de condițiile de tipicitate a textului. Astfel, în cadrul normativ actual, rezultă și mai clar care este clasamentul valorilor sociale protejate prin normă: pe primul loc se află protejarea unei îndepliniri corecte și oneste a funcției de către funcționarul public sau funcționarul privat (persoana de la art. 308 C.pen.), iar în plan secund se situează protejarea patrimoniului persoanei care a dat în administrarea sau în gestiunea autorului bunurile obiect al delapidării”^[3].

În acest context, „obiectul juridic special îl constituie relațiile sociale de serviciu a căror formare și desfășurare implică o corectă gestionare și administrare a bunurilor mobile din patrimoniul unei autorități, publice, instituții publice sau alte persoane juridice care administrează sau exploatează bunuri proprietate publică”^[4].

Obiectul juridic secundar (adiacent) al infracțiunii este reprezentat de relațiile sociale privind buna gestionare și administrare a patrimoniul persoanelor^[5].

[1] D. OTAY, „Delapidarea. Probleme de actualitate”, în *Penalmente relevant*, nr. 2/2016, studiat prin intermediul www.sintact.ro.

[2] „Într-o viitoare reglementare, infracțiunea de delapidare va trebui să-și găsească locul în rândul infracțiunilor de serviciu, deoarece ne aflăm în prezența unei fapte de însușire, folosire sau traficarea săvârșită de către însuși funcționarul care are ca atribuții de serviciu gestionarea sau administrarea unor bunuri, indiferent că aparțin avutului public sau privat” – G. MATEUȚ în M. BASARAB, V. PAȘCA (coord.), *Codul penal II*, p. 476.

[3] S. BOGDAN, D.A. ȘERBAN, *Drept penal II (2020)*, p. 334.

[4] I. PASCU în V. DOBRINOIU et al., *Noul Cod penal II*, p. 571. După cum în mod corect arată autorul în același loc, „Caracterul periculos al delapidării este dat, pe de-o parte, de urmările dăunătoare pentru activitatea persoanei juridice al cărei gestionar sau administrator este funcționarul public, iar pe de altă parte, de conduita acestuia care săvârșește o astfel de faptă prin nesocotirea obligației de fidelitate și probitate care incumbă oricărui angajat. Datorită calității făptuitorului infracțiunea de delapidare poate fi mai ușor săvârșită și mai greu descoperită ceea ce mărește gravitatea acesteia și pericolozitatea autorului. De altfel, delapidarea are o gravitate în abstract mai ridicată decât a furtului și este asemănătoare cu a furtului calificat”.

[5] C. ROTARU în C. ROTARU, A.-R. TRANDAFIR, V. CIOCLEI, *Drept penal II (2021)*, p. 273. Remarcăm faptul că în literatura de specialitate dezvoltată în contextul codului penal anterior susținerile erau în sens opus. Se susținea, spre exemplu, în contextul formei inițiale a Codului penal anterior, moment la care norma legală se regăsea într-un capitol ce cuprindea *Infracțiunile contra avutului obștesc*, că „în ceea ce privește obiectul juridic special, acesta constă în relațiile sociale de ordin patrimonial a căror realizare implică respectarea poziției bunurilor ce aparțin avutului obștesc sau sunt gestionate în sfera acestuia. Orice unitate obștească este interesată ca, pentru asigurarea relațiilor sociale de ordin patrimonial, poziția de fapt a bunurilor care privesc aceste relații să fie respectată. Schimbarea în mod ilicit a poziției bunurilor face ca unitatea obștească să piardă în fapt posesiunea asupra acelor bunuri. Din însuși conceptul faptei de delapidare rezultă că obiectul juridic special al acesteia constă în relațiile sociale a căror existență și securitate depind de respectarea poziției de fapt a bunului. Aceste relații sociale constituie obiectul juridic special principal al infracțiunii de delapidare și explică apartenența acesteia la grupul infracțiunilor contra avutului obștesc. Delapidarea fiind

III.1. În contextul vechii reglementări^[1], atât în forma sa inițială^[2], cât și în varianta sa ultimă^[3], dar și în contextul analizei infracțiunii realizate sub imperiul Codului penal actual^[4] se susține că **obiectul material** al infracțiunii este reprezentat de bunurile mobile corporale, practic acesta fiind similar celui de la furt. În motivare se arată că „însăși noțiunea de sustragere implică existența unui obiect material, obiect care este sustras, fără de care acțiunea de sustragere nu ar fi posibilă. Obiect material al infracțiunii de delapidare poate să fie, în primul rând, orice bun mobil aceasta fiind, oarecum, de la sine înțeles, deoarece numai un bun mobil, este susceptibil de sustragere”^[5].

O asemenea interpretare a fost, pe drept cuvânt, criticată în doctrină, arătându-se, pe de o parte, că „această interpretare era concordantă cu realitățile economice de la momentul redactării Codului penal din 1969, când era greu de conceput că o persoană fizică putea administra sau gestiona bunuri imobile, o asemenea activitate realizându-se prin intermediul unor întreprinderi. După 1989, din punct de vedere economic și legal nu mai există un astfel de impediment”^[6], dar și, raportat la cerința ca bunul să aibă o existență materială, că „o asemenea condiție nu mai poate fi susținută, cu atât mai mult cu cât unul din obiectele materiale indicate expres de text, banii, nu îi regăsim de regulă în circuite în forma lor materială”^[7].

Alături de alți autori^[8] apreciem și noi că această ultimă opinie este cea corectă, deducând-se din formularea extensivă utilizată de textul legal „bani, valori sau alte bunuri”, dar și din specificul modalităților de comitere a infracțiunii^[9]. Atât timp cât

săvârșită de un funcționar sau de un salariat, această faptă aduce atingere și relațiilor sociale care depind de buna și corecta desfășurare a serviciului; aceste relații sociale constituie obiectul juridic secundar.” – I. OANCEA în V. DONGOROZ (coord.), *Explicații III (2003)*, p. 562.

^[1] În literatura de specialitate interbelică se arăta, relativ la acest aspect, că „însușirea sau deturnarea trebuie să poarte asupra unei sume de bani sau a altor lucruri mobile reale sau incorporal; însușirea sau deturnarea nu pot să poarte asupra unui imobil” – C. VIFOREANU, E. PETIT, N. TANOVICANU, *Codul penal Regele Carol al II-lea explicat*, Ed. Adevărul S.A., București, 1937, p. 307.

^[2] V. RĂMUREANU în T. VASILIU (coord.), *Codul penal. Partea specială I*, p. 365.

^[3] M. UDROIU, *Drept penal. Partea generală. Partea specială*, ed. a 4-a, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 467.

^[4] G. PARASCHIV în G. ANTONIU, T. TOADER (coord.), *Explicații IV (2016)*, pp. 306-307.

^[5] I. OANCEA în V. DONGOROZ (coord.), *Explicații III (2003)*, p. 562.

^[6] C. ROTARU în C. ROTARU, A.-R. TRANDAFIR, V. CIOCLEI, *Drept penal II (2021)*, p. 273.

^[7] *Ibidem*. Arată cu această ocazie autoarea că, „Dacă, de exemplu, directorul unei instituții transferă din contul instituției o sumă de bani în contul personal, nu văd de ce nu s-ar reține infracțiunea de delapidare, deși făptuitorul nu și-a însușit un bun material”.

^[8] S. BOGDAN, D.A. ȘERBAN, *Drept penal II (2020)*, p. 335.

^[9] S-a decis, spre exemplu, că „know-how-ul în domeniul de cercetare și dezvoltare, constând în documentația tehnică privind cele 85 modele industriale și documentația aferentă acestora are o valoare economică stabilită prin expertiză, acestea fiind bunuri pe care inculpații le-au gestionat sau administrat efectiv, chiar dacă acestea nu au fost înregistrate efectiv în contabilitatea persoanei vătămate.” – I.C.C.J., S. pen., dec. nr. 127/RC/2018, 16 aprilie 2018, www.iccj.ro.

în administrarea unui funcționar se poate găsi orice fel de bun, nu există niciun motiv pentru ca acestea să nu poată fi obiectul material al delapidării^[1].

De altfel, potrivit art. 2 din Legea nr. 22/1966 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor agenților economici, autorităților sau instituțiilor publice, cu modificările și completările ulterioare, „sunt considerate bunuri, în sensul prezentei legi, bunurile materiale, mijloacele bănești sau orice alte valori”, fiind evidentă intenția legiuitorului ca activitatea gestionarului să acopere nediscriminatoriu, orice tip de bun care se regăsește în gestiunea sa.

2.a. Atașată obiectului material al infracțiunii este o cerință esențială (în literatura de specialitate natura sa este disputată, fiind analizată și ca una dintre situațiile premisă ale infracțiunii^[2], o condiție ce trebuie îndeplinită de bun^[3] sau o situație juridică a bunului^[4]), anume ca bunul să se regăsească în administrarea sau gestiunea făptuitorului^[5].

b. Aceasta presupune că bunurile au intrat efectiv în sfera de administrare sau gestiune a făptuitorului (condiție îndeplinită chiar dacă acesta a pătruns în gestiune chiar din eroare^[6]).

Existența în gestiune sau administrare este un element de fapt, nefiind necesar ca intrarea să fie și recunoscută scriptic^[7]. Sustragerea unor bunuri de către gestionar sau administrator, anterior intrării lor în sfera atribuțiilor de serviciu ale făptuitorului nu va constitui infracțiunea analizată de noi aici^[8], ci eventual un furt.

În același sens, s-a arătat că „dacă bunul sustras nu face parte din bunurile gestionate sau administrate de către făptuitor, se va reține săvârșirea infracțiunii de furt”^[9]. Aceasta deoarece „există un criteriu care nu trebuie uitat, și anume că **făptuitorul care este un gestionar sau un administrator are în raport cu bunul mobil o răspundere civilă**”^[10].

Pornind de la aceste realități juridice în literatura de specialitate s-a susținut că „în situația în care autorul va comite, asupra aceluiași patrimoniu, atât acte de sustragere cu privire la bunuri ce fac parte din sfera sa de gestiune, cât și cu privire la bunuri oarecare, pe care nu le gestionează (...) în interpretarea strictă a dispozițiilor din

^[1] Aici sunt incluse, evident și bunurile consumptibile. A se vedea, în acest sens, D. OTAY, *op. cit.*, www.sintact.ro.

^[2] G. PARASCHIV în G. ANTONIU, T. TOADER (coord.), *Explicații IV (2016)*, p. 299.

^[3] V. RĂMUREANU în T. VASILIU (coord.), *Codul penal. Partea specială I*, p. 365.

^[4] I. OANCEA în V. DONGOROZ (coord.), *Explicații III (2003)*, p. 563.

^[5] G. MATEUȚ în M. BASARAB, V. PAȘCA (coord.), *Codul penal II*, p. 480.

^[6] A. FILIPAȘ, *op. cit.*, p. 376.

^[7] V. RĂMUREANU în T. VASILIU (coord.), *Codul penal. Partea specială I*, p. 365.

^[8] A. FILIPAȘ, *op. cit.*, p. 376.

^[9] S. ANGHEL în S. ANGHEL, M. DUNEA, *Fișe de drept penal (2020)*, p. 675.

^[10] „Acesta este criteriul pe care îl veți utiliza când veți sta la îndoială cu privire la faptul dacă există sau nu delapidare, fapt rezultat din dubiile care există cu privire la raportul juridic în baza căruia gestionarul sau administratorul dețin bunul respectiv” – A. FILIPAȘ, *op. cit.*, p. 377. Mai arată autorul cu această ocazie și că „Sunt situații când gestionarul aduce în gestiunea lui bunuri personale și încearcă să le acorde același regim ca celor care existau deja în gestiunea sa. De exemplu, într-un magazin aduce bunuri care aparțin unor persoane străine și le comercializează la fel cu cele pe care le are în gestiune. Dacă va sustrage din aceste bunuri, nu vom fi în fața unei delapidări”.

actuala reglementare, încadrarea juridică va fi de delapidare cu privire la sustragerea bunurilor gestionate de autor și furt cu privire la bunurile pe care acesta nu le avea în gestiune. Privind, însă, la soluția rezultantă, considerăm că ea ar fi injustă; se va reține un concurs de infracțiuni între infracțiunea de delapidare și cea de furt, prevăzută de art. 228 C.pen., ceea ce ar conduce la o pedeapsă mult mai mare. Dacă autorul ar fi comis actele de sustragere doar cu privire la bunuri aflate în gestiunea sa, faptele sale ar fi fost încadrate pe textul art. 295, care este o infracțiune mai gravă decât cea prevăzută de art. 228, fapt relevat și de limitele de pedeapsă ale celor două infracțiuni. Prin urmare, nu ar fi justificat ca, pentru concursul cu actele de executare aparținând unei infracțiuni mai puțin grave, autorul să primească o pedeapsă mai mare decât dacă ar fi comis doar acte de executare specifice delapidării – infracțiune mai aspru sancționată, motiv pentru care considerăm că, dată fiind latura obiectivă identică, în sarcina autorului se va reține doar infracțiunea de delapidare”^[1].

Relativ la obiectul juridic al infracțiunii de delapidare, precum și de sfera specifică de afectare a bunurilor, față de unele dintre acestea făptuitorul având o serie de îndatoriri de serviciu, apreciem că o astfel de soluție este greșită, neputând opera vreo formă de absorbție a furtului de către delapidare. Drept urmare, trebuie reținut un concurs de infracțiuni.

c. Este îndeplinită cerința esențială și referitor la bunurile care, aflate în gestiunea sau administrarea făptuitorului, deși nu sunt ale persoanei în al cărei serviciu se află subiectul activ, aceasta răspunde patrimonial pentru soarta lor^[2]. Este cazul unor bunuri date în comodat, spre exemplu, persoanei juridice la care este angajat gestionarul^[3].

3. În acord cu doctrina apreciem și noi că, în ciuda faptului că **obiectul juridic principal** al infracțiunii ține de buna desfășurare a relațiilor de serviciu, pentru a fi obiect material delapidării un bun trebuie să aibă o valoare economică^[4], deoarece doar față de acestea activitatea de gestiune sau administrare poate fi vătămătoare^[5].

^[1] D. OTAY, *op. cit.*, www.sintact.ro.

^[2] I. PASCU în V. DOBRINOIU *et al.*, *Noul Cod penal II*, p. 572.

^[3] Așa cum s-a reținut în doctrină „proprietarul bunului/bunurilor poate fi subiect activ nemijlocit al infracțiunii de delapidare dacă are atât calitatea de funcționar public, cât și pe cea de gestionar/administrator al bunurilor (de pildă, proprietarul bunului este totodată și administrator al persoanei juridice căreia, în baza unui contract, i-a fost transmisă folosința bunului)” – M. UDROIU, *Sinteze II (2021)*, p. 933.

^[4] M. UDROIU, *Sinteze II (2021)*, p. 928.

^[5] „Si sub imperiul actualei reglementări este necesar ca bunurile folosite, sustrate, traficate să aibă o minimă valoare economică, întrucât relațiile de serviciu vor fi totuși afectate prin intermediul unei pierderi patrimoniale în contextul comiterii delapidării, nu doar prin lezarea încrederii; faptul că vorbim despre folosire, însușire sau traficare în contextul relațiilor de serviciu funcționează ca agravantă a prejudicierii unui patrimoniu în contextul relațiilor de serviciu și în niciun caz nu am putea susține că există ori vreo prejudiciere a relațiilor de serviciu, ori a patrimoniului, în subsidiar, dacă autorul faptei va folosi, sustrage sau trafica anumite bunuri fără valoare economică (ex., hârtie folosită, pixuri folosite). Apreciem că în aceste cazuri vor funcționa același raționamente utilizate în cazul infracțiunii de furt, fiind vorba tot de sustragere ca latură obiectivă a infracțiunii.” – D. OTAY, *op. cit.*, www.sintact.ro.

4. După cum s-a subliniat în practica judiciară „însușirea unor valori de către gestionar, din plusul creat fraudulos în gestiune, constituie infracțiune de delapidare”^[1]. Reținem că „prin plusuri în gestiune se înțeleg adaosuri rezultate din natura bunurilor existente în gestiune sau create prin activitatea de serviciu a gestionarul sau a administratorului”^[2].

În acest context, suntem și noi de acord că „plusurile în gestiune reprezintă, de asemenea, obiect material al infracțiunii de delapidare, chiar dacă aceste plusuri au fost obținute în mod fraudulos. În cazul în care mijlocul fraudulos reprezintă prin el însuși o infracțiune, se vor aplica regulile concursului de infracțiuni”^[3].

IV. Subiectul activ

Cum lesne se poate observa, **autorul** infracțiunii este dublu calificat: fapta se comite de către un funcționar public și care are, în plus, și calitatea de gestionar sau administrator^[4].

1. Sfera noțiunii de *funcționar public* este stabilită de art. 175 C.pen. Față de considerentele extinse făcute de noi cu ocazia analizei abuzului în serviciu, nu vom mai insista aici asupra acestui element de calificare.

Amintim aici doar că „funcționarul public nelegal numit, dacă și-a însușit o sumă de bani publici, încredințată lui spre mânuire, în calitatea sa de funcționar, săvârșește infracțiunea de delapidare, iar nu aceea de abuz de încredere”^[5].

2.a. În ceea ce privește înțelesul noțiunii de *gestionar*, potrivit art. 1 alin. (1) din Legea nr. 22/1969 privind angajarea gestionarilor, constituirea de garanții și răspunderea în legătură cu gestionarea bunurilor agenților economici, autorităților sau instituțiilor publice, cu modificările și completările ulterioare, „gestionar este acel angajat al unei persoane juridice prevăzute la art. 176 din Codul penal care are ca atribuții principale de serviciu **primirea, păstrarea și eliberarea** de bunuri aflate în administrarea, folosința sau deținerea, chiar temporară, a acesteia”.

Așa cum s-a subliniat în literatura de specialitate atribuțiile de serviciu specifice gestionarului se circumscriu la:

^[1] C.S.J, dec. nr. 1694 din 9 iulie 1992, în V. PUȘCAȘU, C. GHIGHECI, *Codul penal adnotat, Vol. II*, p. 472.

^[2] A. FILIPAȘ, *op. cit.*, p. 377.

^[3] Amintim în acest context că potrivit art. 35 din Legea nr. 22/1966, „crearea de plusuri în gestiune prin mijloace frauduloase constituie infracțiune și se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 2 ani sau cu amendă. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni”. De asemenea, în temeiul art. 36 alin. (1) din același act normativ „nedeclararea în scris, în termenul prevăzut de dispozițiile legale, de către gestionar, a plusurilor din gestiunea sa despre a căror cantitate sau valoare are cunoștința, provenite în orice alt mod decât acela arătat în articolul 35, se pedepsește cu închisoare de la o luna la un an”.

^[4] „Nu comite însă delictul de delapidare funcționarul public care își însușește bani sau lucruri mobile cu ocazia unei verificări – cum ar fi de exemplu un inspector financiar –, acești bani sau lucruri mobile nefiindu-i date spre păstrare sau administrare.” – C. VIFOREANU, E. PETIT, N. TANOVICIANU, *op. cit.*, p. 307.

^[5] Cas. II, dec. nr. 431/1943 în V. PAPADOPOL, I. STOENESCU, G.V. PROTOPOPESCU, *Codul penal al R.P.R. adnotat*, Editura de Stat, București, 1948, p. 286.

„– o activitate de **primire** a unor bunuri, adică de luare în primire (intrarea bunurilor) (...);

– o activitate de **păstrare** (conservare), adică o activitate de ținere în depozit în condiții de securitate, (...);

– o activitate de **eliberare** (de predare) a bunurilor”^[1].

În doctrină, raportat la această calitate, se arată că „ne aflăm într-o funcție cu totul specială. Ea are și o caracteristică, și anume raportul dintre gestionar ca funcționar și bunurile, în sensul că este un raport direct, nemijlocit cu bunurile care se află în gestiunea sa și în administrarea, folosința sau deținerea persoanei juridice publice sau private, ceea ce nu se întâmplă în cazul administrării”^[2].

De asemenea, s-a susținut, justificat, că „activitatea de gestionare a bunurilor, adică activitatea faptică de luare în primire, de păstrare și eliberare trebuie să fie reflectată în documente scrise, în care este oglindită situația exactă a bunurilor gestionate, motiv pentru care, în multe cazuri, infracțiunea de delapidare intră în concurs cu una sau mai multe infracțiuni de fals”^[3].

b. În mod evident, „această activitate nu se confundă cu cea de pază, care presupune numai atribuții tehnice, de veghere asupra bunurilor pentru a nu fi distruse, sustrase etc. Paznicul nu are sarcina de a păstra și elibera bunurile în individualitatea lor, ci numai pe aceea de a le asigura securitatea”^[4]. Tocmai din acest motiv, fapta paznicului de a sustrage din bunurile pe care le are în supraveghere va reprezenta furt și nu delapidare.

În același sens, relativ la specificul activității de gestiune, „nu are calitatea de gestionar acela care are în primire anumite bunuri (...) în vederea desfășurării procesului de muncă (de exemplu, bunurile de protecție) sau cei care desfășoară o activitate de manipulare a bunurilor (încarcă, descarcă marfă)”^[5].

c. În stabilirea în concret a atribuțiilor de gestionar ale unei persoane trebuie analizat atent documentația specifică, cum ar fi organigrama unei instituții sau societăți, fișa postului acesteia etc. S-a decis, spre exemplu, că „fapta inculpatului M.V., care, la data de 27.08.2014, în calitate de angajat al SC P. SRL în funcția de șofer, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, astfel cum sunt prevăzute în fișa postului, care face parte integrantă din contractul de muncă, a efectuat un transport de marfă având asupra sa facturi și chitanțe în baza cărora a încasat suma de 864,01 lei de la SC P.C. SRL, 693,66 lei de la SC F.A.C. SRL și 1.500 de lei de la SC C.L.E. SRL, sume de bani pe care, contrar atribuțiilor de serviciu, nu le-a mai restituit SC P. SRL, întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de delapidare, faptă prevăzută de art. 295 alin. (1) C.pen. Inculpatul a realizat condiția specială prevăzută de textul de lege, având atribuții de gestiune în ceea ce privește banii primiți pentru marfa livrată. Astfel, conform fișei postului, acesta „transportă documente ale societății la client (facturi, chitanțe) și încasează contravaloarea chitanțelor; predă sumele încasate imediat ce a ajuns la firmă”, astfel că avea dreptul de a încasa sume de bani și obligația de a-i păstra și restitui angajatorului,

[1] I. OANCEA în V. DONGOROZ (coord.), *Explicații III (2003)*, p. 564.

[2] A. FILIPAȘ, *op. cit.*, p. 379.

[3] G. BODORONCEA în G. BODORONCEA *et al.*, *Codul penal. Comentariu*, p. 1326.

[4] V. RĂMUREANU în T. VASILIU (coord.), *Codul penal. Partea specială I*, p. 366.

[5] I. PASCU în V. DOBRINOIU *et al.*, *Noul Cod penal II*, p. 573.

căruia îi aparțineau”^[1], **dar și că** „inculpatul A. avea și atribuții de gestionar, chiar dacă acest aspect nu este menționat expres în actele care îi reglementează activitatea, din moment ce din funcția de contabil-șef pe care o deținea era abilitat să folosească mijloacele bănești ale societății pentru a efectua plăți, semnătura sa fiind înregistrată la unitatea bancară, ținea evidența fondurilor bănești ale Sucursalei B. Craiova și aproba efectuarea plăților, conform facturilor, elemente care caracterizează gestiunea de fapt. De altfel, în lipsa atribuțiilor de administrare și gestiune, inculpatul nici nu ar fi putut angaja societatea în raporturile fictive ce îi sunt imputate și nici nu ar fi putut plăti bunurile achiziționate, pentru folosul său sau al altcuiva, așa cum s-a stabilit de către instanța de apel”^[2].

Tocmai în analiza acestor atribuții a stabilit fostul tribunal suprem, într-o decizie de îndrumare, legată de situația persoanelor care transportă bunuri, că: „sustragerea de către conducătorul auto a unor bunuri aparținând avutului obștesc, pe care le transportă, constituie infracțiunea de furt în paguba avutului obștesc, în cazul în care bunurile au fost luate în primire de altă persoană, care însoțește transportul.

Însușirea, folosirea sau traficul de către conducătorul auto, funcționar sau alt salariat în sensul art. 147 sau art. 148 C. pen, a bunurilor ce i-au fost încredințate pentru transport și pe care le-a luat în primire cu obligația de a le preda destinatarului în cantitatea și sortimentele prevăzute în actul de transport, constituie infracțiunea de delapidare”^[3].

^[1] C.A. București, S. I pen., dec. pen. nr. 1232/A din 29.09.2015, în V. COMAN, *Infracțiuni de serviciu. Vol. II*, Ed. Hamangiu, București, 2020, p. 92.

^[2] I.C.C.J., S. pen., dec. nr. 138/RC din 28 martie 2017, www.iccj.ro.

^[3] „Astfel, în cazul în care transportul are un însoțitor care a luat în primire bunurile, acesta are îndatorirea de a se îngriji de ele pe tot timpul transportului și de a le preda beneficiarului. În această situație, conducătorul auto care își însușește bunurile transportate comite infracțiunea de furt în paguba avutului obștesc, deoarece și-a însușit un bun ce se afla în detenția altei persoane. Dacă însă conducătorul auto a luat în primire bunurile pe care are obligația de a le preda în cantitatea și sortimentele prevăzute în actul de transport, el îndeplinește, pe lângă atribuțiile de conducător auto, și atribuții de gestionar al bunurilor transportate. Efectuarea acestor operații – de primire, păstrare în timpul transportului și predare –, care constituie acte de gestiune a bunurilor respective, atribuie conducătorului auto răspunderea penală și civilă proprie gestionarilor pentru lipsurile sau degradările consecutive faptelor săvârșite de el cu intenție sau din culpă, indiferent dacă efectuează asemenea operații în mod obișnuit, ca o sarcină de serviciu, sau în mod întâmplător. **Determinantă pentru stabilirea răspunderii conducătorului auto, în aceste din urmă situații, este efectuarea în fapt a unor operații de gestiune, iar nu denumirea funcției, modul de investire sau existența celorlalte cerințe legale privitoare la funcția de gestionar.** În consecință, funcționarul sau alt salariat care, în calitate de conducător auto, își însușește, folosește sau trafică bunurile pe care le-a luat în primire pentru a le transporta și preda, săvârșește infracțiunea de delapidare. Aceeași infracțiune săvârșește și conducătorul auto salariat al unei unități care face transporturi de bunuri – în condițiile arătate mai sus – pentru o altă unitate. În baza unei convenții încheiate între cele două unități, deoarece din momentul în care conducătorul auto a luat în primire – în calitate de prepus al unității sale – bunurile pe care urmează a le transporta, unitatea al cărei angajat este conducătorul auto răspunde de predarea lor, astfel că cel ce le-a luat în primire trebuie să aibă față de aceste bunuri aceeași comportare ca și față de bunurile din care face parte.”; Trib. Suprem, decizia de îndrumare nr. 1/1972, în L. LEFTERACHE, I. NEDELICU, F. VASILE, *Jurisprudența instanței supreme în unificarea practicii judiciare (1969 – 2008)*, Ed. Universul Juridic, București, 2008, p. 72.

S-a decis, spre exemplu, că „fapta conducătorului auto însărcinat să transporte balast cu autobasculanta de pe rampa gării la unitate, dar care a transportat balastul într-o comună și l-a vândut, constituie infracțiunea de furt, iar nu aceea de delapidare. Nu rezultă că inculpații ar fi îndeplinit acte de gestiune în raport cu balastul pe care l-au transportat; materialul se ridică de la rampa de descărcare a vagoanelor, se transporta și se depozita pe șantier, fără a fi cântărit sau primit și predat cu forme, adică fără a se efectua vreo activitate specifică de gestiune”^[1].

3. În literatura de specialitate se subliniază că „*gestionarul de fapt* (persoana care îndeplinește în fapt atribuțiile principale de serviciu ale unui gestionar de drept) poate fi subiect activ nemijlocit al infracțiunii de delapidare”^[2]. Această interpretare are la bază dispozițiile art. 31 din Legea nr. 22/1966, potrivit cu care „angajatul care primește, păstrează și eliberează bunuri fără a avea calitatea de gestionar în înțelesul articolului 1 răspunde integral”^[3].

În aplicarea acestui considerent în practică s-a decis, spre exemplu, că, „în calitate de procuror la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism – Biroul Teritorial Buzău, în cursul lunii octombrie 2013, inculpatul și-a însușit în interesul său suma de 13.500 euro, din totalul sumei de 40.000 euro pe care a solicitat-o și a primit-o de la conducerea D.I.I.C.O.T. – Structura Centrală, în vederea realizării unei acțiuni de prindere în flagrant delict a suspectilor din Dosarul nr. x/D/P/2013 privind infracțiunea de trafic de droguri de risc, faptă care, în drept, s-a apreciat că întrunește elementele constitutive ale infracțiunii de delapidare. În ceea ce privește calitatea subiectului activ, instanța de fond a constatat că inculpatul avea calitatea de funcționar public în momentul săvârșirii faptei, iar obiectul material al infracțiunii, respectiv suma de bani asupra căreia s-a exercitat acțiunea ilicită de sustragere, aparținea unei persoane juridice, și anume Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, Structura Centrală, și la momentul comiterii faptei se găsea în gestionarea inculpatului. Inculpatul, în calitate de funcționar public, a acceptat să facă acte de gestiune, asumându-și rolul de gestionar. Potrivit art. 4 alin. (3) din Ordinului nr. 14 din 12 februarie 2007 al Procurorului Șef al Direcției de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, sumele de bani din depozitul

^[1] T.S., dec. nr. 1242 din 23 martie 1972, în V. PUȘCAȘU, C. GHIGHECI, *Codul penal adnotat, Vol. II*, 472.

^[2] M. UDROIU, *Sinteze II (2021)*, p. 929. În același sens se pronunță, într-o decizie de speță, și fostul Tribunal Suprem, care reține că „Funcționarul care, deși nu are atribuții exprese de gestiune, îndeplinește activități ce caracterizează gestiunea de fapt, ca primirea de valută și sume de bani, poate fi subiect activ al infracțiunii de delapidare, dacă își însușește aceste valori.” – T.S., dec. nr. 46 din 29 august 1977, în V. PUȘCAȘU, C. GHIGHECI, *Codul penal adnotat, Vol. II*, p. 471.

^[3] Interpretarea a fost criticată de alte voci din doctrină, subliniindu-se că „principiul legalității incriminării și pedepsei (*nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege*) se opune extinderii incriminării și cu privire la alte persoane sau la alte situații nereglementate, utilizarea analogiei fiind inadmisibilă. De pildă, nu s-ar putea invoca faptul că în unele cazuri, cum sunt *error communis facit ius*, în dreptul familiei (lipsa calității de delegat de stare civilă nu împiedică valabilitatea căsătoriei, dacă a existat convingerea generală că persoana avea calitatea de a instrumenta actul), sau faptul juridic voluntar, în dreptul civil (gerantul, în materia gestiunii de afaceri, trebuie să depună grijă deosebită «ca un bun tată de familie» și să dea socoteală de gestiunea sa)” – G. MATEUȚ în M. BASARAB, V. PAȘCA (coord.), *Codul penal II*, p. 489.